

Høringsuttalelse ved revisjon av Regionplan Agder 2030 fra Østre Agder IPR

Vedtatt i representantskapet 3. mai 2024

Endre landsdelens sosiale utfordringer

Gjennom kunnskapsgrunnlaget for planen dokumenteres de særlige utfordringene innbyggerne i landsdelen står overfor ved at mange står utenfor det ordinære arbeidslivet og ved at mange arbeidstakere enten er henvist til, eller ønsker å jobbe i mindre stillinger. Dette er en situasjon som i lang tid har preget landsdelen, og som trolig har store konsekvenser i form av helseutfordringer. Det er nærliggende å spekulere i om dette også bidrar til det kriminalitetsnivået. Bare Oslo politidistrikt har høyere nivå enn Agder politidistrikt.

Kriminalitet: Når trusselvurdering legges frem ved politirådsmøtene i Østre Agder fremgår mye av utfordringene vårt politidistrikt vektlegger på forebygging. Det er derfor viktig å få hele regionen med på viktigheten av dette arbeidet. Samarbeidet må videreutvikles i forebygningsspektivet knyttet til arbeidet vårt sammen med politiet. Samtidig som det er viktig at politiet reelt har tjenestepersonell som kun arbeider forebyggende.

Den reviderte Regionplan Agder 2030 må bidra til en felles satsing i regi av kommuner og fylkeskommune i Agder for å bidra til at færre opplever utenforskap og at flere innbyggere får anledning til å komme tilbake til arbeidslivet.

Utgangspunktet for at Agder skal kunne ta grep er meget gode. Vi har et næringsliv i sterk utvikling. En utvikling som skjer innenfor en ramme som er forsvarlig klimamessig og for naturmangfoldet. Agder har landets beste klima og ligger nærmest til vårt største marked Europa. Derfor er det mulig for regionen å nå en posisjon som en enda mer attraktiv region med færre sosiale utfordringer, en det som preger dagens situasjon. Når vi går over i et nytt desennie i 2030 så skal Agder minst ha nådd landssnittet for sysselsetting.

Utdanning, kompetanse og deltagelse

Det er viktig med kompetansebygging i regionen, og det bør være et særlig fokus på videreutdanning. Hva med å jobbe nytt, og bruke digital undervisning mer i denne kompetansehevingen? Dette bør regionen støtte opp under, da næringssektoren også har behov for tilrettelegging med tanke på kompetanse.

Begrense nedbygging av LNF-områder og bidra til tilbakeføring og kvalitetsheving av arealer

Når Agder skal få en god utvikling så innebærer det å begrense miljøavtrykket av våre utviklingstiltak. Nødvendige utbygginger som satsing på E18 og E39 på prioriterte strekninger, havneutbygginger og opparbeidelse av arealer for grønn omstilling, skal skje så skånsomt som mulig ved at arealer som berøres begrenses og at gjenbruk vurderes så langt dette er hensiktsmessig. Alt som kan bidra til rimeligere utbyggingsløsninger for våre veiprojekt, øker sjansene for realisering.

Før nye areal for servicenæringer settes av i kommuneplanene, så skal mer intensiv bruk av arealer i eksisterende næringsområder være vurdert. Man bør også vurdere om arealer kan brukes på nye måter. Kan kombinasjoner av bruksformål i kommuneplanenes arealdeler vurderes for å begrense transportbehov?

Erfaringene med prosjektet Østre Agder regionale arealregnskap viser at det å tenke ut over en enkelt kommune i arealforvaltningen vil forutsette begrensninger i kommunestyrets handlingsrom i arealforvaltningen. Dette åpner ikke Plan- og bygningsloven for. Vi ender med fromme ønsker om at hver kommune ser sin arealforvaltning i sammenheng med det som skjer i nabokommunene.

Det er behov for at kommuner som gjennom sin arealpolitikk bidrar til å tilbakeføre områder til LNF, får gevinst av dette gjennom å få større handlingsrom i arealpolitikken.

[Bruk av ferskvannsressursene i Agder](#)

Gjennom Vanddirektivet, som er innført som norsk lov, så må Agder rette større oppmerksomhet mot vannressursene. Gjennom tiltak for å opprettholde eller styrke standarden på Agders vannressurser kan vi legge grunnlag for framtidig næringsutvikling. I hele Europa er ferskvann en begrenset ressurs. Våre gode ferskvannsressurser kan riktig forvaltet gi distriktene nye utviklingsmuligheter.

[Behov for helhetlig forvaltning av ressurser knyttet til kulturminnevern og kulturlandskap](#)

Agder har økende behov for kompetansen som finnes innenfor bygningsvern, kulturminnevern og arkiv. Vi bør posisjonere oss for raskt å kunne ta del i nasjonale satsinger. Agder fylkeskommune bør ivareta en posisjon som kompetansebase for kulturminnevern for å kunne bistå kommunale, kirkelige og private interesser i arbeidet for å ta vare på kulturarven. Kirkens unike posisjon i landsdelen bør være et sterkt argument for å etablere kompetanse for å utnytte en nasjonal fellessatsing på istandsetting og bevaring av kirkelige bygg.

Dette sammen med den nylig gjennomførte museums- og arkivutredningen tilsier at et helhetlig planarbeid på kulturvernfeltet i regi av Agder fylkeskommune vil være av stor verdi for kommunene på Agder. Det vil også gi god styring av fylkeskommunens egeninnsats på feltet.

[Planen mangler gjennomgående omtale av besøksperspektivet / reiseliv](#)

Regionplanen gir et godt inntrykk av regionen Agder med gode beskrivelser for utfordringer og muligheter. I kunnskapsgrunnlaget heter det at reiselivsnæringen har en sterk posisjon med sterke klynger og nettverk. Vi opplever likevel at besøksperspektivet er så godt som fraværende i planen.

Fremtidsbilde tar ikke høyde for at regionen har vesentlig økning av besøkende både fra innland og utland og utnytter derfor ikke den muligheten dette gir både for lokalmat, kultur, natur og opplevelser. Den inkluderer heller ikke behovet for å planlegge, tilrettelegge og systematisere for gruppen av besøkende. Regional planlegging for reiselivsmessig infrastruktur, definering av roller og ansvar for utvikling blir dermed ikke ivaretatt.

I dokumentet heter det at planen «Besøk Agder 2030» skal oppheves og regional plan for innovasjon og bærekraftig verdiskaping (VINN) skal revideres. Østre Agder-samarbeidet IPR

forutsetter at reiseliv/besøksnæring vil være viktig i den reviderte VINN strategien. Samtidig bør hovedmålene i en regional strategi etter vår oppfatning forankres strategisk i hovedplanen – altså i Regionplan Agder.

Vi viser også til NOU 2023:10 Leve og oppleve, hvor Agder fylkeskommune ga et informativt høringssvar som også var tydelig på den regionale rollen. Høringssvaret gjenspeiler viktigheten av å ha en gjennomtenkt struktur på hele verdikjeden. Det er bare fylkeskommunen som kan ta den overordnede rollen med å koordinere dette. Det er derfor viktig at besøksperspektivet er inkludert i overordnet plan slik at tiltak kan gjennomføres i en revidert VINN strategi.

Agder fylkeskommunes bevilger årlige tilskudd til Visit Sørlandet AS. Visit Sørlandet gjør en god jobb, men trenger komplettering på utviklingsoppgaver slik at salg og markedsføring kan få full uttelling. Disse oppgavene er det bare det regionale nivået som kan ivareta.

Regionene har i lengre tid etterspurt en fagperson med ansvar besøksnæring/reiseliv hos Agder fylkeskommune. Vi opplever nå at dette er avklart, noe vi setter stor pris på.

Oppsummert ønsker vi å påpeke at besøksperspektivet må ivaretas i alle sammenhenger. Besøkende bidrar til å utvikle levende lokalsamfunn, de bidrar til verdiskaping og til å beholde og skape arbeidsplasser. Besøkende til en region har stor betydning for samfunnsutviklingen samtidig som det representerer sammensatte problemstillinger.

Vi ønsker derfor:

- en gjennomgående omtale av besøksperspektivet/reiseliv i planen.
- at det innarbeides et hovedmål i planen som inkluderer besøksnæring

[Styrket internasjonalisering på Agder](#)

Landsdelen har gjennom reetableringen av tilstedeværelse i EU`s hovedstad Brussel (Europa-kontoret) lagt grunnlag for økt forsknings- og samhandling på en Europeisk arena. Med bakgrunn i at kommunene i dagens økonomiske situasjon ikke evner å prioritere administrativ kapasitet og økonomi til en slik satsing, så blir fylkeskommunens rolle som formidler og støtte i arbeidet desto viktigere. Alle vet at det er ressurser tilgjengelig for internasjonalt samarbeid, men terskelen for å kunne komme i posisjon for å ta del i disse er høy. En aktiv fylkeskommune som støtter kommuner og næringsliv for å kunne få ta i bruk disse ressursene er nødvendig. Fylkeskommunen bør sammen med de største kommunene og UiA vurdere om man sammen legger en felles strategi for satsingen.

[En aktiv befolkning gjennom hele livsløpet](#)

Planen har et godt fokus på viktigheten av at barn og ungdom tar del i et mangfoldig fritidstilbud.

Samtidig er det behov for at hele befolkningen har fritids-tilbud og -muligheter. Ensomhet er en økende utfordring i befolkningen. Innaktivitet bidrar til fysisk forfall blant alt for mange. I erkjennelse av at de offentlige ressursene er begrenset så må befolkningens egen kapasitet mobiliseres. En aldrende befolknings viktigste ressurs er at de har tid, når dette er begrensningen for mange i yrkesaktiv alder. Derfor bør vi satse på å mobilisere de som er i overgangen fra yrkesaktivitet til pensjonist tilværelse. «Alle» ønsker å være til nytte selv om dette ikke innebærer å være i lønnet arbeid!

